

Додаток 1.

Аналіз узгодженості цілей проекту Програми з цілями стратегічних документів на глобальному та європейському рівнях, а також на національному рівні країн-учасниць - Польщі, Білорусі, України

Документ	Цілі документу	Конкретні цілі Програми:							
		2.1 Сприяння адаптації до кліматичних змін, запобіганню ризикам та стійкості до катастроф	2.2 Сприяння сталому управлінню водними ресурсами	2.7 Збільшення біорізноманіття, зеленої інфраструктури в міському середовищі та зменшення забруднення	4.1 Покращення доступності, ефективності та стійкості систем охорони здоров'я та довготривалих транскордонних сервісів	4.5 Підвищення ролі культури та туризму в економічному розвитку, соціальній інтеграції та розвитку соціальних інновацій	I.1.1 Підвищення ефективності державного управління шляхом сприяння правовому та адміністративному співробітництву, а також співпраці між громадянами та установами, зокрема для усунення правових та інших бар'єрів у прикордонних регіонах	I.1.2 Створення взаємної довіри шляхом заохочення дій для полегшення контактів між людьми	I.2.1 Дії в зоні управління перетином кордону
1	2	3		4	5	6	7	8	9
Стратегічні документи на глобальному рівні									

<p>Резолюція 70/1, прийнята Генеральною Асамблеєю 25 вересня 2015 р. Трансформація нашого світу: Порядок денний сталого розвитку на 2030 рік</p> <p>http://www.unic.un.org.pl/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf</p>	<p>Документ визначає цілі розвитку до 2030 року. Серед цілей слід звернути увагу на: Ціль 6. Забезпечення доступності та раціонального використання водних ресурсів та санітарії для всіх; Ціль 7. Забезпечення доступу до недорогої, надійної, стійкої та сучасної енергії для всіх; Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння інклюзивній та сталій індустріалізації та інноваціям; Ціль 11. Забезпечення інклюзивності, безпеки, життєздатності та збалансованості міст; Ціль 13. Вжиття термінових заходів для боротьби зі зміною клімату та його наслідків; Ціль 15. Захист, відновлення та сприяння збалансованому використанню екосистем суші, сталому управлінню лісами, боротьбі з опустелюванням, припиненню та оберненню в зворотному напрямі деградації земель та припиненню процесу втрат біорізноманіття.</p>	V	V	V	V	V	V	V	
<p>Рамкова Конвенція ООН зі зміни клімату</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19960530238</p>	<p>Основною метою Конвенції є досягнення стабілізації концентрації парникових газів в атмосфері на рівні, який запобігає небезпечному антропогенному втручанню в кліматичну систему. Такий рівень повинен бути досягнутий у часові рамки, достатні для того, щоб екосистеми могли природним шляхом адаптуватися до кліматичних змін. Цей рівень має забезпечити, щоб виробництво продуктів харчування не піддавалось загрозам, та бути прийнятним для збалансованого економічного розвитку.</p>	V							
<p>Паризька кліматична угода</p> <p>https://unfccc.int/files/meetings/paris_nov_2015/application/pdf/paris_agreement_english_.pdf</p>	<p>Основною метою є стримування підвищення середньої глобальної температури до значень, значно нижчих за 2° C відносно доіндустріального рівня та продовження зусиль щодо недопущення підвищення температури до 1,5° C відносно доіндустріального рівня, виходячи з розуміння, що це суттєво зменшить ризики та наслідки зміни клімату</p>	V							

<p>Конвенція про охорону біологічного різноманіття http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20021841532</p>	<p>Цілі цієї Конвенції включають: збереження біологічного різноманіття, стає використання його компонентів та справедливий і рівний розподіл вигод, що виникають внаслідок використання генетичних ресурсів, у тому числі шляхом належного доступу до генетичних ресурсів та відповідної передачі сучасних технологій, беручи до уваги всі права на ці ресурси та на технології, та шляхом забезпечення відповідного фінансування.</p>			V					
<p>Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19780070024</p>	<p>Сторони Конвенції, серед інших, домовились:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Створити кадастр водно-болотних угідь міжнародного значення, — Здійснювати свої плани таким чином, щоб сприяти підтримці водно-болотних угідь, включених до Інвентаризації, і, де це можливо, забезпечувати розумне використання інших заболочених територій та інформувати одне одного про будь-які зміни в цих районах, — Сприяти підтримці водно-болотних угідь та водоплавних птахів шляхом створення заповідників у районах їх поширення, як включених, так і не включених до Інвентаризації — Збільшити кількість водоплавних птахів в межах водно-болотних угідь. 			V					
<p>Європейська ландшафтна конвенція http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20060140098</p>	<p>Цілями цієї Конвенції є: сприяння охороні ландшафтів, управлінню ними та плануванню, організація європейської співпраці з питань ландшафту. Сторони Конвенції зобов'язались застосовувати її положення відповідно до основоположних принципів документу та адміністративних домовленостей та поважаючи принцип субсидіарності, беручи до уваги Європейську хартію місцевого самоврядування. Сторони також взяли на себе зобов'язання гармонізувати виконання цієї Конвенції зі своєю власною політикою.</p>			V		V			

<p>Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великій відстані (LRTAP) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19850600311</p>	<p>Пріоритети Конвенції до 2020 року включають: зменшення викидів забруднюючих речовин у атмосферу у зв'язку з їх шкідливим впливом на здоров'я (особливо в діапазоні твердих частинок 2.5), підвищення важливості моніторингу при оцінці виконання зобов'язань Сторін щодо зменшення викидів та покращення якості повітря, а також збільшення значення інтегрованих оцінок щодо впливу на екосистеми.</p>	V							
Стратегічні документи на рівні ЄС									
<p>Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів - Європейський зелений курс (COM(2019) 640 final)</p>	<p>Це нова стратегія зростання, яка має на меті перетворити ЄС на справедливе та процвітаюче суспільство з сучасною, ресурсоефективною та конкурентоспроможною економікою, де в 2050 році не буде перевищення викидів парникових газів і де економічне зростання не залежить від обсягів використання ресурсів. Вона містить, серед інших, такі елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> — збільшення амбіцій ЄС щодо боротьби зі змінами клімату: зниження у 2030 році викидів ПГ на 50-55% порівняно з рівнями 1990 року%; досягнення у 2050 році кліматичної нейтральності; — використання чистої, доступної та безпечної енергії; — мобілізація промисловості для чистої та економіки замкнутого циклу (циркулярної економіки); — енерго- та ресурсоощадні будівництво та реновації; — наміри щодо досягнення нульового забруднення для забезпечення не токсичного навколишнього середовища, — збереження та відновлення екосистем та біорізноманіття; — «З лану до столу» чесна, здорова та екологічна система харчування; 	V	V	V	V	V	V	V	

	— прискорення переходу до сталої та розумної мобільності;								
Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, щодо посилення кліматичних амбіцій Європи до 2030 року (COM(2020) 562 final)	Встановлює нові цілі щодо зменшення викидів парникових газів до 2030 року -> 55% порівняно з 1990 роком та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року, а також траєкторії їх досягнення. Особливо в галузі: - будівництва (реновації), - енергетики, - транспорту, - землекористування.	V	V	V	V		V		
Висновки Європейської Ради від 11.12.2020	Європейська рада схвалює обов'язковість Завдання ЄС щодо чистого внутрішнього скорочення викидів парникових газів до 2030 року щонайменше на 55% порівняно з 1990 роком.	V	V	V	V		V		
Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів , включаючи: 1) "Момент Європи": відновлення та підготовка для наступних поколінь, COM (2020) 456 остаточний, 2) Бюджетна пропозиція для вищезазначеного плану: Бюджет ЄС, щодо плану відновлення Європи COM (2020) 442 остаточний. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/1_en_act_part1_v9.pdf	Основні елементи плану: — масштабна хвиля реновацій будівель та інфраструктури; — Економіка замкнутого циклу (циркулярна економіка), що забезпечує місцеві робочі місця; — розгортання проектів відновлюваної енергетики, особливо вітрової, сонячної та розбудова водневої економіки в Європі; — більш чистий транспорт та логістика, включаючи встановлення мільйона пунктів зарядки для електромобілів та стимулювання залізничних поїздок та чистої мобільності в містах та регіонах ЄС; — Збільшення Фонду справедливого переходу для підтримки перекваліфікації, допомагаючи бізнесу створювати нові економічні можливості. Також було наголошено на необхідності реалізації стратегії - Європейського зеленого курсу, який повинен сприяти створенню нових робочих місць.	V		V	V	V	V	V	

<p>Пропозиція кліматичного закону до Регламенту Європейського Парламенту та Ради, що встановлює основи для досягнення кліматичної нейтральності та внесення змін</p> <p>Regulation (EU) 2018/1999 (European Climate Law) COM (2020) 80 заключне https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-proposal-regulation-european-climate-law-march-2020_en.pdf</p>	<p>Закон про клімат визначає «кліматично нейтральну траєкторію» на період 2030–2050 рр., виходячи із цілі зменшення викидів CO₂ на 50–55% до 2030 р. Якщо держави-члени цього не виконують, Європейська Комісія ухвалює шляхом делегованих актів додаткові заходи для досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Оцінки, що контролюють прогрес щодо цього, будуть проводитися кожні 5 років, починаючи з 2023 року.</p> <p>На даний час проводяться консультації щодо пропозиції до 27.05.2020 р., після чого вона буде доопрацьована.</p>	V							
<p>Повідомлення Комісії до Європейського Парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, Новий план дій з циркулярної економіки для більш чистої та конкурентоспроможної Європи, COM (2020) 98, заключне з додатком</p>	<p>Документ визначає комплекс заходів, спрямованих на перехід до циркулярної економіки, напр. з точки зору:</p> <ul style="list-style-type: none"> — політика збалансованої продукції, — ключові ланцюги створення вартості продукції (електроніка, ІКТ, акумулятори, транспортні засоби, упаковка, пластмаси, текстиль, будівництво, їжа, вода тощо), — зменшення обсягу відходів та збільшення їх вартості, — забезпечення, щоб циркулярність (замкнений тип економіки) працювала для людей, регіонів та міст, — наскрізні заходи, зокрема створення циркулярності як передумови кліматичної нейтральності, наукові дослідження, — моніторинг прогресу. 	V	V	V					
<p>Європейська рада, "Дорожня карта для відновлення На шляху до більш стійкої, збалансованої та справедливої Європи" 21.04.2020 https://www.consilium.europa.eu/media/43384/roadmap-for-recovery-final-21-04-2020.pdf</p>	<p>План відновлення підкреслює, що зелений перехід та цифрова трансформація відіграють центральну та пріоритетну роль у відновленні та модернізації економіки. Інвестиції в чисті та цифрові технології та потужності разом із циркулярною економікою допоможуть створити робочі місця та економічне зростання. Це повинно поставити Європу у вигідне становище у всьому світі для відновлення після коронавірусу.</p>	V	V	V	V				

Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів Чиста планета для всіх - Європейське стратегічне довгострокове бачення процвітаючої, сучасної, конкурентоспроможної та нейтральної до клімату економіки COM(2018) 773 Final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=COM:2018:0773:FIN	Документ відповідає цілям Паризької угоди та визначає запропоновані шляхи до 2050 року у 7 стратегічних областях: енергоефективність; відновлювальна енергія; її чисті, безпечні та мобільні джерела; конкурентоспроможна промисловість та циркулярна економіка; інфраструктура та взаємозв'язки; біоекономіка та природні поглиначі вуглецю; поглинання, зберігання та використання вуглецю. Наразі документ ще не прийнятий, і його буде розглядати Європейська рада. Документ вказує на необхідність досягнення кліматично нейтральної економіки до 2050 року (включаючи заходи щодо абсорбції парникових газів поглиначами).	V	V	V					
Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, Стратегія ЄС щодо адаптації до кліматичних змін (COM(2013)216 final)	Стратегія визначає заходи щодо покращення стійкості Європи до кліматичних змін. Вказує на необхідність підвищення готовності та спроможності реагувати на наслідки зміни клімату на місцевому, регіональному, національному рівнях та рівні ЄС; вироблення узгодженого підходу та вдосконалення координації дій.	V	V	V	V				
Біла книга: Дорожня карта до єдиного європейського транспортного простору - на шляху до конкурентоспроможної та ресурсоефективної транспортної системи (COM(2011) 144 final)	Документ передбачає такі напрями дій: — "Зростаючий транспорт" та підтримка мобільності при досягненні цілі зменшення викидів на 60%, зокрема: — зменшення вдвічі використання автомобілів із «звичайним паливом» у міському транспорті до 2030 року; поетапне припинення їх використання в містах до 2050 року; забезпечення функціонування міської логістики, без викидів CO2 у великих міських центрах до 2030 року; доведення до 2050 року частки низьковуглецевого стійкого палива в авіації до 40%; зменшення до 2050 року на 40 викидів від морського бункерного палива; — До 2030 р. 30% автомобільних вантажних перевезень на відстань понад 300 км повинні бути замінені іншими видами транспорту ,	V							

	<p>зокрема залізничним або водним транспортом. До 2050 р. заміна має становити більше 50%;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Завершення створення європейської високошвидкісної залізничної мережі до 2050 року. Потроїти поточну високошвидкісну залізничну мережу до 2030 року та підтримувати щільну залізничну мережу у всіх державах-членах. — створити до 2030 року повністю функціональну та мультимодальну мультимодальну мережу TEN-T TEN-T з вдосконаленням її якості і пропускної здатності до в до 2050 року; — до 2050 року підключити всі аеропорти основної мережі до залізничної мережі, бажано високошвидкісної; забезпечити, щоб усі основні морські порти були достатньо під'єднані до залізничного вантажного транспорту та, у разі можливості, до системи внутрішніх водних шляхів — Ефективна основна мережа для мультимодальних міжміських поїздок та транспорту Забезпечення глобальності для подорожей на далекі відстані та міжконтинентальних вантажних перевезень — Чистий міський транспорт та поїздки на роботу 								
<p>Регламент (ЄС) No 1315/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року щодо керівних принципів Союзу щодо розвитку трансєвропейської транспортної мережі та рішення щодо скасування No 661/2010/EU</p>	<p>Документ містить такі основні настанови:</p> <ul style="list-style-type: none"> — трансєвропейська транспортна мережа планується, розробляється та експлуатується у ресурсоефективний спосіб з урахуванням пом'якшення впливу кліматичних змін та забезпечення стійкості до них, — загальним пріоритетом мають бути заходи, необхідні для поліпшення або підтримки якості інфраструктури з точки зору безпеки, ефективності, стійкості до зміни клімату та стихійних лих, екологічних показників та поліпшення паливної безпеки в результаті 	V							

	<p>підвищення енергоефективності та сприяння використанню альтернативних видів палива, зокрема нульового та низьковуглецевого,</p> <ul style="list-style-type: none"> — пом'якшення негативних наслідків впливу на міські території транзитного залізничного та автомобільного транспорту, — пом'якшення впливу шуму та вібрації, спричинених залізничним транспортом, зокрема за допомогою заходів щодо рухомого складу та інфраструктури, включаючи протишумові бар'єри, — річки, канали та озера слід підтримувати в стані, який дозволяє забезпечити належний рівень судноплавства, дотримуючись при цьому чинного екологічного законодавства, — приділяти особливу увагу вільноплинним річкам, які близькі до свого природного стану, що може бути предметом конкретних заходів, — впровадження нових технологій та інновацій для випереджального розвитку низьковуглецевого транспорту, — зменшення заторів на існуючих дорогах, — у галузі морської інфраструктури пріоритет має бути наданий розвитку морських магістралей, зокрема судноплавства в межах коротких морських перевезеннях, для сприяння розвитку внутрішніх сполучень. При цьому мають розроблюватися заходи щодо поліпшення екологічних показників морського транспорту, — впровадження нових технологій та інновацій для збільшення частки альтернативних видів палива та енергоефективності морського транспорту, включаючи СПГ (сक्रепленого природного газу), — розвиток інфраструктури повітряного транспорту повинен надавати пріоритет покращенню стійкості та пом'якшенню впливу авіації на навколишнє середовище, 								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> у міських транспортних вузлах слід докласти зусиль для сприяння ефективній малошумній та низьковуглецевій міській доставці вантажів. 								
Регламент (ЄС) No 1316/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про створення Механізму "З'єднуючи Європу", що вносить зміни до Регламенту (ЄС) No 913/2010 and скасовує Регламент (ЄС) No 680/2007 and (ЄС) No 67/2010	<p>Цілі, зазначені в Регламенті:</p> <ul style="list-style-type: none"> Сприяння розумному, стійкому та інклюзивному зростанню, відповідно до Стратегії Європа 2020, шляхом розвитку сучасних та високоефективних трансєвропейських мереж, що враховують перспективний трафік, Надання можливості Союзу досягти його цілей сталого розвитку, включаючи зменшення викидів парникових газів мінімум на 20% порівняно з рівнем 1990 року та збільшення на 20% енергоефективності, зростання до 20% частки відновлюваної енергії до 2020 року, Забезпечення стійких та ефективних транспортних систем у довгостроковій перспективі з метою забезпечення можливості декарбонізації всіх видів транспорту шляхом переходу до інноваційних низьковуглецевих та енергоефективних транспортних технологій. Сприяння сталому розвитку та охороні навколишнього середовища, зокрема, шляхом додаткового залучення енергії з відновлюваних джерел у транспортні мережі, а також шляхом розвитку розумних енергетичних та вуглекислотних мереж. 	V	V	V	V	V			

<p>Сьома Загальна програма дій Союзу щодо довкілля до 2020 року. Жити добре, в межах нашої планети. (7 ЕАР)</p>	<p>Документ передбачає такі напрямки дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> — захищати, зберігати та примножувати природний капітал Союзу, — перетворити Союз на ресурсоефективну, екологічну та конкурентоспроможну низьковуглецеву економіку, — захистити громадян Союзу від впливу навколишнього середовища та ризиків для здоров'я та добробуту, — максимізувати вигоди екологічного законодавства Союзу шляхом вдосконалення впровадження, — покращити базу знань та фактичних даних щодо політики навколишнього середовища Союзу, — забезпечити інвестиції в екологічну та кліматичну політику та вирішити екологічні фактори, — посилити стійкість міст Союзу, — підвищити ефективність Союзу у вирішенні міжнародних екологічних та кліматичних проблем. <p>В даний час триває робота над 8-м ЕАР, щодо чого буде повідомлено в 2020 році</p>	V	V	V	V	V	V		
--	--	---	---	---	---	---	---	--	--

<p>Проект рішення Європейського парламенту та Ради щодо Загальної програми дій Союзу щодо довкілля до 2030 року (8 EAP). COM (2020) 652 final</p>	<p>Проект Програми визначає наступні пріоритети:</p> <ul style="list-style-type: none"> — незворотне та поступове зменшення викидів парникових газів та збільшення їх абсорбції природними та іншими поглиначами в Союзі для досягнення цілі зменшення викидів парникових газів до 2030 року та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року, — посилення адаптаційних можливостей, зміцнення стійкості та зменшення вразливості до кліматичних змін, — просування до моделі відновлювального зростання, яка повертає планеті більше, ніж забирає для розвитку, роблячи економічне зростання незалежним від використання ресурсів та деградації довкілля та прискорюючи перехід до циркулярної економіки, — рух до досягнення цілей щодо нульового забруднення, середовища, вільного від токсичного забруднення, у тому числі чистих повітря, води та ґрунту; захисту здоров'я та добробуту громадян від екологічних ризиків і впливів, — захист, збереження та відновлення біорізноманіття та збільшення природного капіталу, зокрема повітря, води, ґрунту та лісу, прісних вод, водно-болотних та морських екосистем, — сприяння екологічній стійкості та зменшення ключових факторів екологічного та кліматичного тиску, пов'язаного з виробництвом та споживанням, зокрема у сферах енергетики, промислового розвитку, будівель та інфраструктури, мобільності та продовольчої системи. 	V	V	V	V	V	V		
--	---	---	---	---	---	---	---	--	--

<p>Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, Європа, яка захищає: Чисте повітря для всіх, так званий пакет "Чисте повітря", COM(2018) 330 final</p>	<p>Пакет включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> — нову програму чистого повітря для Європи, що пропонує заходи щодо поліпшення якості повітря в короткостроковій перспективі із завданнями до 2030 року, — перегляди Директиви NEC (внесення змін до Гетеборзького протоколу до Конвенції LRTAP), що суворо обмежує національні обмеження викидів забруднюючих речовин в атмосферу, — пропозицію до нової директиви щодо зменшення викидів від середніх установок від 1 до 50 МВт. <p>Законодавчі заходи, запропоновані в пакеті, реалізовувались.</p>	V		V	V	V			
<p>Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, "Чиста енергія для всіх європейців", так званий Зимовий пакет COM(2016) 860 final</p>	<p>Основними пріоритетами пакету є зміцнення енергетичної безпеки та прав споживачів, справедлива підтримка всіх регіонів, для досягнення рівномірного рівня економічного зростання та одночасно викорінення енергетичної бідності. Ці цілі мають на меті дати можливість ЄС взяти на себе ініціативу у досягненні цілей Паризької угоди.</p> <p>Як частина пакету було прийнято низку документів. Вони мають зробити можливим досягнення основних енергетичних цілей ЄС до 2030 року, серед яких: зменшення викидів парникових газів як мінімум на 40%, досягнення 32% частки відновлюваних джерел енергії у валовому кінцевому споживанні енергії та збільшити енергоефективність на 32,5%, при цьому припускаючи, що у 2030 р. споживання первинної енергії не перевищить 1 273 Мтоє, що становить близько 53,3 млн. Дж. Крім того, було прийнято ряд інших документів, серед яких, зокрема, управління Енергетичним союзом, енергоефективність будівель, викиди від транспорту тощо</p>	V							

<p>Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, Стратегія ЄС щодо біорізноманіття на 2030 рік, Повернення природи у наше життя COM(2020) 380 final https://eur-A10lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380</p>	<p>Основними цілями Стратегії є:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Створення в ЄС більш широкої мережі заповідних територій на суші та в морі, що ґрунтуватиметься на існуючих ділянках Natura 2000 із суворими вимогами щодо захисту для територій з дуже високим біорізноманіттям та кліматичною цінністю (мінімум 30% земельних та морських площ ЄС повинні мати природоохоронний статус, і 10% цих територій повинні бути суворо захищеними). — План відновлення природи в ЄС - набір конкретних зобов'язань та дій щодо відновлення та сталого управління деградованими екосистемами в ЄС до 2030 року, що стосуються основних факторів втрати біорізноманіття. — Комплекс заходів для забезпечення необхідних трансформаційних змін: запуск нової, посиленої системи управління для забезпечення кращого впровадження та відстеження прогресу, вдосконалення знань, фінансування та інвестицій та більшої уваги до природи у процесі прийняття державних та ділових рішень — Заходи щодо вирішення глобальних викликів біорізноманіття, демонструють, що ЄС готовий бути прикладом щодо успішної адаптації до амбіційних глобальних положень до біорізноманіття згідно з Конвенцією про біологічне різноманіття. 		V	V					
--	---	--	---	---	--	--	--	--	--

<p>Територіальний Порядок денний Європейського Союзу на шляху до інклюзивної, розумної та збалансованої Європи різноманітних регіонів http://archiwum.kujawsko-pomorskie.pl/pliki/planowanie/20140129_dokumenty/agenda_terytoriaalna_unii_europejskiej_2020.pdf</p>	<p>Метою документа є захист високої цінності європейських міських та сільських ландшафтів та покращення їх якості. У зв'язку в ньому ставиться завдання щодо необхідності вдосконалення управління та побудови зв'язків між екологічними, ландшафтними та культурними цінностями регіонів, включаючи: спільне управління ризиками з урахуванням різних конкретних географічних особливостей, інтеграцію екологічних систем та територій, що охороняються, на основі їх природних цінностей, в мережі екологічної інфраструктури на всіх рівнях.</p>	V		V	V	V	V		
<p>Горизонт 2020 та Горизонт Європа</p>	<p>«Горизонт 2020» - Рамкова програма досліджень та інновацій - це найбільша програма ЄС, що об'єднує наукові дослідження та інновації, з бюджетом на 2014-2020 роки, який становить приблизно 80 млрд. євро. За новою фінансовою перспективою, очікується близько 100 млрд. євро на нову версію програми - Горизонт Європа. Проекти, що фінансуються в даний час, ґрунтуються на 3-х основних взаємодопоміжних блоках: відмінна наука, лідерство в галузі та соціальні проблеми. Виклики, пов'язані з енергетикою, включені в основу соціальних викликів теми SC3 „безпечна, чиста та ефективна енергія”. Також є заклики до таких наскрізних тем: енергоефективність, розумна та чиста енергія, інтелектуальні енергетичні системи, розумні міста, нульові викиди від джерел вуглецю тощо. Інновації, розроблені в рамках Програми, мають на меті підтримати, серед іншого, трансформації щодо економіки з низьким рівнем викидів та циркулярної економіки.</p>	V	V	V	V	V	V		

<i>Біла книга про майбутнє Європи</i> (2017)	Біла книга представляє бачення розвитку ЄС за 5 сценаріями. Це внесок у дискусію щодо майбутнього Союзу перед виборами в Європарламент у 2019 році. Він вказує на такі ключові напрямки: - розвиток соціального виміру Європи, - поглиблення Економічного та валютного союзу, - "оволодіння" глобалізацією, - майбутнє оборони Європи, - майбутнє фінансів ЄС	V	V	V	V	V	V	V	V
Стратегічні документи, Польща:									
<i>Стратегія відповідального розвитку на період до 2020 року (включаючи перспективу до 2030 року)</i>	Це обов'язковий, ключовий документ польської держави в галузі середньострокової та довгострокової економічної політики, що визначає головну мету розвитку, а саме: "Створити умови для збільшення доходів польських громадян поряд зі збільшенням згуртованості в соціальній, економічній, екологічній та територіальній вимір". Конкретні цілі: — стійке економічне зростання, що базується на знаннях, інформації та досконалості організації, — соціально чутливий та географічно збалансований розвиток, — Ефективна держава та інституції для зростання та соціально-економічної інклюзії, Стратегія визначає нові рамки державної політики та є основою для змін у системі управління розвитком країни та для оновлення стратегічних документів, таких як стратегії, політики та програми у всіх сферах економіки та соціального життя.	V	V	V	V	V	V	V	

Довгострокова стратегія національного розвитку, Польща 2030, Третя хвиля сучасності	Серед цілей Стратегії перераховані, зокрема: підтримка розподілу ресурсів для розвитку в економіці, покращення доступності та якості освіти на всіх рівнях, а також підвищення конкурентоспроможності науки, підвищення ефективності та конкурентоспроможності економіки, забезпечення енергетичної безпеки, а також захист та поліпшення стану навколишнього середовища, посилення механізмів дифузії (поширення) для розвитку та повної експлуатації регіональних потенціалів, поліпшення польської територіальної доступності шляхом розробки стійкої, цілісної та зручної транспортної системи та зростання соціального капіталу для розвитку.	V	V	V	V	V	V		
Національна концепція просторового розвитку 2030	Головною метою документа є ефективне використання простору країни та її територіально різноманітного потенціалу розвитку для досягнення конкретних цілей розвитку - конкурентоспроможності, зростання зайнятості, ефективного управління та згуртованості в соціальному, економічному та територіальному вимірі. Документ визначає як найбільш важливі наступні інструменти досягнення цілей: <ul style="list-style-type: none"> — планування просторового розвитку на національному, регіональному та місцевому рівнях, включаючи окремі ізольовані території, напр. функціональні зони, — правові норми, — установи та організаційні рішення, що визначають ефективність і результативність системи просторового планування, та відповідних установ, що займаються питаннями розвитку (планування та його реалізації), — інвестиційні проекти, викладені в середньостроковій та оперативній стратегіях та програмах у сфері різних державних політик. 	V	V	V					

Національна стратегія регіонального розвитку 2030	<p>Стратегія представляє цілі регіональної політики, заходи та завдання, які мають виконувати уряд, воєводства, органи самоврядування повітів та гмін та інші суб'єкти, що беруть участь у реалізації цієї політики, на перспективу до 2030 року. Вона охоплює такі сфери:</p> <ul style="list-style-type: none"> — адаптація до змін клімату та обмеження ризиків для навколишнього середовища, — протидія негативним наслідкам демографічних процесів, — розвиток та підтримка людського та соціального капіталу, — підвищення продуктивності та інноваційності регіональних економік, — розвиток інфраструктури, що підвищує конкурентоспроможність, інвестиційну привабливість та умови життя в регіонах, — підвищення ефективності управління розвитком (включаючи фінансування діяльності з розвитку) та співпраці між органами місцевого самоврядування та між секторами, — протидія територіальним диспропорціям та просторовій концентрації викликів розвитку та усунення кризових ситуацій у деградованих районах. 	V	V	V	V	V	V		
--	---	---	---	---	---	---	---	--	--

<p>Стратегія сталого розвитку транспорту до 2030 року</p>	<p>Стратегія визначає найважливіші напрямки змін та заходів для досягнення головної мети, а саме підвищення транспортної доступності та підвищення безпеки учасників дорожнього руху та ефективності транспортного сектору шляхом створення цілісних, стійких, інноваційних та зручна транспортних систем на національному, європейському та глобальному рівнях.</p> <p>Стратегія покликана сприяти розвитку транспорту як одного з елементів економічного розвитку. Польська транспортна система має бути сучасною, використовуючи транспортні засоби з нульовим та низьким рівнем викидів, з новими типами двигунів, а також прагнути поступово розвивати технології автоматизації.</p> <p>Стратегія включає, серед іншого, розвиток ланцюгів екологічної мобільності в містах та їх функціональних зонах, заходи щодо заміни рухомого складу, що використовується для надання послуг громадського транспорту, чистими та низькоемісійними транспортними засобами, що використовують електричний рух або альтернативні види палива. З цією метою документ передбачає розробку систем зарядки та заправки для транспортних засобів з низьким рівнем викидів.</p>	<p>V</p>										
--	---	-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2030 р. Національна екологічна політика - Стратегія розвитку у галузі навколишнього середовища та водного господарства	<p>Основною метою Політики є розвиток екологічного потенціалу на благо громадян та підприємців. Конкретні цілі враховують найважливіші екологічні тенденції таким чином, щоб гармонізувати екологічні проблеми з економічними та соціальними потребами. Тема енергії включена до напрямків активності щодо ліквідації джерел забруднення атмосферного повітря. Вона визначає напрямки дій, які отримають підтримку, зокрема таких як інвестиції у збільшення частки відновлюваних джерел енергії, модернізацію комбінованих теплоенергетичних систем, електростанцій та теплових станцій для зменшення викидів забруднюючих речовин, розвиток транспорту з низьким рівнем викидів, зменшення втрат енергії в процесі її передачі, розвитком енергетичних кластерів та перетворенням муніципалітетів на енергонезалежні.</p>	V	V	V		V			
Національна програма контролю забруднення повітря	<p>Основною метою програми є зменшення викидів речовин, на які поширюються національні зобов'язання щодо скорочення викидів, передбачені Директивою NEC (щодо обмеження обсягів емісій на національному рівні) . Це буде досягнуто за допомогою зазначених дій та заходів, що впливають із політики, планів, програм та прийнятих правових актів. Програма визначає дії у всіх секторах для виконання вищезазначених зобов'язань.</p>	V							

Національний план якості повітря на період до 2020 року, включаючи перспективу до 2030 року	<p>Програма включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> — увагу до питання покращення якості повітря шляхом консолідації дій на національному рівні, — створення правової бази для здійснення ефективних заходів щодо поліпшення якості повітря, — залучення громадськості до заходів з покращення якості повітря шляхом підвищення обізнаності громадськості та створення постійних платформ для діалогу з соціальними організаціями — розробку та розповсюдження технологій, що сприяють покращенню якості повітря, — розробку механізмів контролю викидів від малих джерел забруднення, для сприяння покращенню якості повітря 	V							
Оновлення Національної програми очищення комунальних стічних вод (5)	Метою Програми є зменшення скидів недостатньо очищених стічних вод і, забезпечення таким чином, захисту водного середовища від несприятливих наслідків скидів. Згідно з п'ятим оновленням Програми планується побудувати 116 нових очисних споруд та здійснити інші інвестиції на 1010 очисних спорудах. Також планується побудувати 14 661 км нової каналізаційної мережі та модернізувати 3 506 км існуючої мережі.	V	V						
Національний стратегічний план адаптації до зміни клімату для чутливих секторів та територій до 2020 року та перспективи 2030 (SPA 2020)	Головною метою документа є: забезпечення сталого розвитку та ефективного функціонування економіки та суспільства в умовах зміни клімату. Конкретні цілі включають: забезпечення енергетичної безпеки та сприятливого екологічного стану, ефективну адаптацію до кліматичних змін у сільській місцевості, розвиток транспорту в умовах кліматичних змін, забезпечення стійкого регіонального та місцевого розвитку з урахуванням зміни клімату, стимулювання інновацій, що підтримують адаптацію до кліматичних змін, формування соціальних установок, що підтримують адаптацію до кліматичних змін.	V	V	V	V				

Стратегічні документи, Білорусь									
<p>Національна стратегія сталого соціально-економічного розвитку Республіки Білорусь на період до 2030 р. (НССР-2030)/ Затверджено протоколом засідання Президії Ради Міністрів Республіки Білорусь, 02.05.2017, No 10.</p> <p>https://www.economy.gov.by/uploads/files/NSUR2030/Natsionalnaja-strategija-ustojchivogo-sotsialno-ekonomicheskogo-razvitija-Respubliki-Belarus-na-period-do-2030-goda.pdf</p>	<p>Документ визначає напрямки стабільного розвитку трьох взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих компонентів: людська особистість як генератор нових ідей - конкурентоспроможна економіка - якість навколишнього середовища в умовах внутрішніх та зовнішніх загроз та викликів у довгостроковій перспективі. НССР-2030 є основним документом для розробки прогнозів та програм соціально-економічного розвитку країни в середньостроковій та короткостроковій перспективі. НССР-2030 - це довгострокова стратегія, яка визначає цілі, етапи та напрямки переходу Республіки Білорусь до постіндустріального суспільства та інноваційного розвитку економіки, гарантуючи при цьому всебічний розвиток особистості, підвищення рівня життя людини та забезпечення сприятливого середовища. Він покликаний усунути існуючі дисбаланси та створити міцну основу для подальшого сталого розвитку на основі модернізації системи економічних відносин та ефективного управління на всіх територіальних рівнях з метою збалансування соціального, економічного та екологічного розвитку країни.</p>	V	V	V	V	V	V	V	V

<p>Стратегія у галузі охорони навколишнього середовища Республіки Білорусь на період до 2025 року/ Затверджено рішенням колегії Міністерства природних ресурсів та охорони навколишнього середовища Республіки Білорусь, 28.01.2011, No 8-Р. https://minpriroda.gov.by/ru/new_url_1670219329-ru/</p>	<p>Документ визначає пріоритетні напрями державної політики у галузі охорони навколишнього природного середовища, реалізація яких забезпечить стійкий соціально-економічний розвиток країни в інтересах суспільства та окремих людей. Стратегічною метою охорони навколишнього середовища на довгострокову перспективу є досягнення його більш високої якості, яка забезпечує екологічно сприятливі умови життя населення, допомога у вирішенні глобальних та регіональних екологічних проблем, сталий соціальний та економічний розвиток республіки Білорусі. Досягнення цієї мети повинно забезпечуватися шляхом зменшення шкідливого впливу на навколишнє середовище, відновлення природних комплексів, вдосконалення поводження з відходами, забезпечення сталого територіального розвитку, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, мінімізації впливу на клімат та адаптації до його змін, планування природоохоронних заходів з використанням ГІС-технології та методи дистанційного зондування.</p>	V	V	V					V
---	--	---	---	---	--	--	--	--	---

<p>Стратегія управління водними ресурсами в умовах зміни клімату на період до 2030 року (Водна стратегія-2030) (проект)https://minpriroda.gov.by/uploads/files/Proekt-Strategii.pdf</p>	<p>Головною метою документа є досягнення довгострокової водної безпеки країни для нинішнього та майбутніх поколінь, включаючи:</p> <ul style="list-style-type: none"> — надійне водопостачання населення водою стандартної якості та безпечне знешкодження стічних вод (включаючи поверхневий стік), забезпечуючи при цьому фінансову доступність послуг водопостачання та санітарії; — надійне водопостачання галузей економіки в необхідних обсягах та безпечне знешкодження промислових стічних вод при забезпеченні їх регулятивного очищення; — захист життя та майна населення та галузей економіки від негативного впливу води; — забезпечення належного екологічного стану водних об'єктів. <p>У рамках Водної Стратегії-2030 було визначено наступні пріоритетні завдання: Завдання 1. До 2030 року досягти загального та рівного доступу до безпечної та доступної питної води для всіх. Завдання 2. До 2030 року забезпечити доступ населення до належних та рівних санітарних послуг. Завдання 3. До 2030 р. поліпшити якість природних вод за рахунок зменшення забруднення та мінімізації скидання шкідливих хімічних речовин та матеріалів, припинення скидання недостатньо очищених стічних вод та збільшення повторного використання води (послідовне використання). Завдання 4. Підвищити ефективність використання води у всіх галузях економіки та забезпечити стійке водопостачання населення. Завдання 5. Впровадження інтегрованого управління водними ресурсами на всіх рівнях, включаючи транскордонну співпрацю. Завдання 6. Забезпечити охорону та відновлення водних екосистем.</p>	V	V	V		V			V
---	---	---	---	---	--	---	--	--	---

<p>Стратегія адаптації лісового господарства в Білорусі до кліматичних змін до 2050 року http://climate.ecopartnerstvo.by/sites/default/files/2017-11/srategy_forest.pdf</p>	<p>Основною метою цього документа є мінімізація втрат лісового господарства у разі кліматичних змін та отримання можливих вигод від цих змін. Досягнення цієї мети включає вирішення низки завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> — аналіз кліматичних змін та їх прогноз до 2050 р.; — оцінка впливу зміни клімату на склад і структуру лісів; — оцінка впливу господарської діяльності на склад та структуру прогнозів; — аналіз впливу екстремальних погодних явищ на лісову рослинність; — розробка заходів щодо мінімізації втрат лісового господарства під час кліматичних змін та отримання можливих вигод від цих змін, а також збереження біологічного та генетичного різноманіття лісів. <p>Стратегія повинна створити основу для розвитку збалансованого лісового господарства, адаптованого до можливих кліматичних змін.</p>	V		V					
<p>Стратегія адаптації сільського господарства Республіки Білорусь до змін клімату на період до 2050 року https://minpriroda.gov.by/uploads/files/4-Minselxozprod-Strategija-adaptatsii-s-x.pdf</p>	<p>Завданнями цього документа є створення основи для розробки адаптаційних заходів для пом'якшення негативних наслідків впливу зміни клімату на сільське господарство, мінімізації спричинених ними кліматичних, екологічних та соціальних збитків, збереження збалансованості сільського господарства як однієї з умов для стабільності країни.</p>	V							

<p>Національна стратегія розвитку системи особливо охоронюваних природних територій до 1 січня 2030 року/ Затверджено постановою Ради Міністрів Республіки Білорусь, 02.07.2014, No 649. http://pda.government.by/upload/docs/file49546bb195494017.PDF</p>	<p>Документ визначає стратегічні напрями формування оптимальної системи особливо охоронюваних природних територій (ООПТ) Республіки Білорусь з метою збереження природних екологічних систем, біологічного та ландшафтного різноманіття, забезпечення екологічної рівноваги природних систем та сталого використання об'єктів рослинного і тваринного світу та природних зон.</p> <p>Функції системи ООПТ визначаються наступним чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> — збереження біологічного різноманіття, включаючи генетичну спадщину; — підтримка якості прісної води та атмосферного повітря; — адаптація до глобальних змін клімату, включаючи запобігання несприятливим кліматичним явищам (повені (включаючи повені спричинені таненням снігу), пожежі); — поглинання вуглекислого газу (переважно заболоченими та лісовими екологічними системами); — збереження природної та культурної спадщини. <p>Стратегія розглядає:</p> <ul style="list-style-type: none"> — сучасний стан системи ООПТ; — основні проблеми, пов'язані з функціонуванням заповідних територій, та шляхи їх вирішення; — принципи, цілі, завдання та перспективні напрямки діяльності у галузі розробки та управління СПНА; — механізми та очікувані результати реалізації стратегії. 	V		V		V			V
--	--	---	--	---	--	---	--	--	---

<p>Стратегія реалізації конвенцій Організації Об'єднаних Націй щодо боротьби з опустелюванням у тих країнах, які зазнають серйозної посухи та / або опустелювання, особливо в Африці (UNCCD)/ Затверджено постановою Ради Міністрів Республіки Білорусь, 29.04.2015, No 361. https://mshp.gov.by/documents/plant/dd941160b83e526.html</p>	<p>Завданнями документа є збереження та стійке використання земель (у тому числі ґрунтів), запобігання їх деградації та підвищення продуктивності праці, що дозволяє забезпечити національну безпеку та покращити рівень життя населення.</p> <p>Для досягнення цілей необхідна реалізація заходів у таких основних сферах:</p> <ul style="list-style-type: none"> — вдосконалення правового регулювання у сфері запобігання деградації земель; — вдосконалення системи обліку земель, що підлягають деградації; — збереження, поліпшення стану та раціональне використання природних екологічних систем, відновлення деградованих та трансформованих екологічних систем; — збереження та підвищення природного потенціалу ґрунтових ресурсів; ефективне функціонування меліоративних систем; оптимізація використання земель сільськогосподарського призначення; здійснення агролісомеліоративних, протиерозійних та інших заходів, спрямованих на захист земель від деградації; — розробка та впровадження інноваційних сільськогосподарських технологій; розвиток системи органічного землеробства; адаптація сільськогосподарського виробництва на землях, забруднених радіонуклідами; — зменшення частки земель, що підлягають деградації; меліорація порушених земель; відновлення територій, що зазнали хімічного забруднення; — підвищення рівня науково-технічних знань та обізнаності населення щодо раціонального використання земельних ресурсів та запобігання деградації земель; здійснення міжнародного та регіонального співробітництва. 			V						
---	---	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Стратегія збереження та раціонального (сталого) використання торфовищ / Затверджена постановою Ради Міністрів Республіки Білорусь, 30.12.2015 No 1111. https://www.minpriroda.gov.by/ru/news-ru/view/pravitelstvom-prinjata-strategija-ratsionalnogo-ispolzovanija-torfjanikov-1804/	Мета цієї стратегії полягає у забезпеченні збереження та використання торфовищ у такий спосіб і з такою швидкістю, що не призведе до їх виснаження в довгостроковій перспективі, і тим самим збереже їх здатність відповідати екологічним, економічним, естетичним та іншим потребам сьогодення та майбутнього.	V	V	V					
Національна стратегія поводження з твердими побутовими відходами та вторинними матеріальними ресурсами в Республіці Білорусь на період до 2035 року / Затверджена постановою Ради Міністрів, 28.07.2017, No 567. http://www.government.by/upload/docs/filea1a9a20a06fc7fe5.PDF	Метою стратегії є визначення основних напрямків мінімізації шкідливого впливу твердих побутових відходів (ТПВ) на здоров'я людей та навколишнє середовище; раціональне використання природних ресурсів шляхом запобігання утворенню відходів та максимізації вилучення компонентів, що містяться у відходах (органічних речовин, металобрухту, паперу, скла, полімерів, текстилю, зношених шин тощо), залучення їх до економічного обігу як додаткових джерел сировини; впровадження сучасних технологій збору відходів, компостування біологічних відходів та використання ТПВ у вигляді палива, теплової та електричної енергії.			V					
Національна стратегія розвитку туризму в Республіці Білорусь до 2035 року / Затверджена протоколом засідання Міжвідомчої експертної координаційної ради з питань туризму при Раді Міністрів Республіки Білорусь. http://mogilev-region.gov.by/files/04-06-2020-3postanovlenie.pdf	Метою стратегії є максимізація туристичного потенціалу Республіки Білорусь на внутрішньому та зовнішньому ринках на основі цілеспрямованих та скоординованих дій державних органів, ділових кіл та громадян.			V		V			V

Стратегія інноваційного розвитку транспортного комплексу Республіки Білорусь до 2030 року / Затверджена наказом Міністерства транспорту та зв'язку Республіки Білорусь, 25.02.2015, No 57-Ц. https://www.rw.by/corporate/press_center/reportings_interview_article/2015/03/strategija_innovacionnogo_razv/	Стратегія визначає довгострокові цілі, завдання та напрямки інноваційного розвитку різних видів транспорту з урахуванням положень Національної стратегії сталого соціально-економічного розвитку Республіки Білорусь на період до 2030 року.	V							
Стратегічні документи, Україна									
Національна економічна стратегія 2030 - документ спрямований на досягнення європейського рівня життя та гідну позицію України в глобальному масштабі (проект)	Стратегія спрямована на створення можливостей для українців як громадян, українців як підприємців та інвесторів. Серед основних питань - висока якість медичного обслуговування та освіти, сучасна культура, чисте та безпечне довкілля, надання соціальних послуг, верховенство права, ефективне регуляторне середовище, макроекономічна стабільність, стабільна державна політика, сприятлива інвестиційна та зовнішньоторговельна політика, розширення внутрішнього ринку. Розділ "Якість життя" включає підгалузь "Навколишнє середовище" з пріоритетами щодо галузевого реформування політики, раціонального природокористування, впровадження принципів сталого розвитку, переходу до зеленої економіки.	V	V	V		V	V		
Державна Стратегія регіонального розвитку 2021-2027 https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-strategiyi-regionalnogo-rozvitku-na-20212027-t50820	Ця Стратегія є основним планувальним документом для реалізації галузевих стратегій розвитку, координації державної політики в різних сферах, досягнення ефективного використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах для потреб суспільства, державної єдності, сталого розвитку історичних поселень та збереження традиційного історичного середовища, природного середовища та сталого використання природних ресурсів для сучасних та майбутніх поколінь українців.	V	V	V	V	V	V	V	

Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року http://publications.chamber.ua/2017/Infrastructure/UDD/National_Transport_Strategy_2030.pdf	<p>Стратегія розроблена для комплексного вирішення існуючих проблем у транспортному секторі та формулює пріоритети його розвитку, зокрема в контексті впровадження курсу євроінтеграції та імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а також змін у геополітичному середовищі в регіоні. Вона визначає основні напрямки підвищення якості транспортних послуг, наближення їх рівня та розвитку інфраструктури до європейських стандартів; підвищення безпеки та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище. Стратегія відповідає потребам вдосконалення управління, адміністративної реформи та децентралізації, вдосконалення діяльності центральних органів виконавчої влади, запровадження антикорупційної політики, корпоративного управління в державному секторі економіки.</p>	V				V	V	V	
Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року https://www.kmu.gov.ua/npas/249573705	<p>Концепція спрямована на вдосконалення державної політики у галузі зміни клімату для досягнення сталого розвитку, створення правових та інституційних передумов для поступового переходу до низьковуглецевого розвитку з економічною, енергетичною та екологічною безпекою та покращення добробуту громадян. Вона визначає підстави для розробки законопроектів та інших нормативно-правових актів, стратегій та планів дій щодо їх реалізації для різних складових державної політики в галузі зміни клімату.</p>	V		V			V		
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text	<p>Проблема, що розглядається цією Стратегією, полягає у необхідності вирішення критичної ситуації, яка виникла у зв'язку з утворенням, накопиченням, зберіганням, переробкою, утилізацією та знешкодженням відходів та характеризується подальшою появою екологічних загроз. Стратегія визначає основні напрями державного регулювання у сфері поводження з відходами на найближчі десятиліття з урахуванням європейських підходів до поводження з відходами</p>	V			V		V		

Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року https://mepr.gov.ua/news/31815.html	Стратегія визначає національне бачення, погоджене зацікавленими сторонами, спрямоване на відокремлення подальшого економічного зростання та соціального розвитку держави від збільшення викидів парникових газів. Це основа для розробки та впровадження економічних інструментів на підтримку переходу України до низьковуглецевого розвитку, залучення інноваційних технологій та міжнародних фінансових ресурсів, що також дозволить розпочати роботу з перегляду національного внеску України до Паризької угоди.	V	V				V		
Указ Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825	Указ спрямований на забезпечення досягнення глобальних цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням особливостей розвитку України, викладених у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна".	V	V	V	V	V	V	V	
Закон «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text	Документ визначає основу, пріоритети, принципи, інструменти, цілі та завдання державної екологічної політики. Їх реалізація дозволить: створити ефективну систему доступу до публічної інформації / даних, забезпечити дотримання громадських екологічних прав на доступ до публічної інформації щодо охорони навколишнього середовища та підвищити рівень екологічної обізнаності громадян України; поліпшити стан довкілля до рівня, більш безпечного для екосистем та населення, з урахуванням європейських вимог до якості навколишнього середовища; усунути залежність процесу економічного зростання від збільшення використання природних ресурсів та енергії та підвищення рівня забруднення навколишнього середовища; зменшити втрати біо- та ландшафтного різноманіття та розвинути цілісну та репрезентативну екологічну мережу	V	V	V		V	V		

<p>Державна програма розвитку регіону українських Карпат на 2020-2022 роки https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/880-2019-%D0%BF#Text</p>	<p>Програма визначає основні напрямки стимулювання економічної діяльності в регіоні, зокрема шляхом розвитку інфраструктури та наближення рівня державних послуг до європейських стандартів, підвищення безпеки та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище. Програма є головним середньостроковим документом розвитку регіону. Програма спрямована на визначення пріоритетів гірських районів, створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для сталого розвитку гірських районів Українських Карпат, підвищення їх конкурентоспроможності, покращення якості життя та економічного добробуту населення</p>	V	V	V	V	V	V	V	V
<p>Концепція боротьби з деградацією земель та опустелюванням (Дії передбачалися на період 2015-2020 років, але документ все ще актуальний) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2014-%D1%80#Text</p>	<p>Концепція має на меті підвищити ефективність державної політики щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, визначити пріоритети, зміцнити інституційний потенціал та покращити координацію влади у відповідній галузі, а також забезпечити виконання Україною зобов'язань, як учасниці Конвенції ООН про боротьбу з опустелюванням.</p>	V	V	V			V		
<p>Енергетична стратегія України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text</p>	<p>Метою Стратегії є задоволення потреб суспільства та економіки у паливно-енергетичних ресурсах технічно надійним, безпечним, економічно вигідним та екологічно чистим способом для забезпечення поліпшення умов життя суспільства</p>	V					V		